EDUCATING STUDENTS IN SPIRITUALITY THROUGH THE FINE ARTS

Mamatkulova Mamura Abdukhamid qizi
Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region
4th year student of the department "Fine Arts"

Annotation:

This article was teaching in secondary schools students in the fine arts tabaqalashtirib and creative development, and the ability of school teachers would be thoroughly differentiated scientific bases of art education, training tabaqalashtirib great effect, as well as the availability of its complex aspects of lighting.

Keywords:

Fine arts, differentiated education, methodology, method, creative process, educational technologies.

Ҳозирги даврда ёшларнинг ҳар томонлама етук инсон бўлиб етишишида таълим жараёнидаги маънавий тарбиянинг аҳамияти жуда катта. Бадиий тарбия атроф муҳитдаги гўзалликни ҳис қила олиш, ёшлардаги диднинг ўсиши, гўзаллик ва ёмонликни ажрата олиш кўникмалари ривожланади. У яна ахлоқий тарбиянинг ҳар қандай жабҳалари билан боғлиқ боладаги севги ҳисси, ғурур, инсонлар меҳнатига ҳурмат, яратилган гўзалликни кўра олиш ва ҳ.к.да ҳам жуда муҳим.

Тасвирий санъат воситасида ҳар томонлама етук шахсни тарбиялаш асосий мақсад ҳисобланади.Бунда бизнинг олдимизга қуйидаги вазифалар қўйилади:

- Инсон ҳаётда эстетик тарбия мазмунини очишга уриниши;
- Эстетик дид ва ҳиссиётнинг қачон шаклланиши ва кейинги ривожланиши қандай кечишини кузатиши;
- Тасвирий санъат воситасида ўқувчилардаги эстетик тарбиянинг шаклланиши мумкин бўлган йўлларини аниқлашга ҳаракат қилиш.

Биринчи масала атроф муҳит таъсирида ривожланадиган эстетик тарбияни кўриб чиқиш. Бу инсоннин қалб гўзаллигининг юзага чиқиши борасида намоён бўлади ва амалга ошади. Инсон ҳаёти давомида дид борасида ўзининг тажрибалари ва амалий кўникмаларини шакллантириши бу унинг естетик гўзаллигининг қандайлигини билдиради.

Иккинчи масала эстетик тарбиянинг хусусиятлари, мақсад ва вазифалари кўриб чиқилади, унинг методлари ва мазмуни, ва унинг бошқа тарбия жараёнлари билан боғлиқлиги очиб беради.

Эстетик тарбияни мен жамиятда маънавий муҳитни пайдо бўлишига кўмак берувчи муғим бир унсур. У инсон диждини шакллантирувчи, ривожлпнтирувчи ҳамда шу орқали жамият мунасабатларига яқинлаштирувчи гўзаллик кучи деб биламан.

Эстетик тарбиянинг мақсад ва вазифалари:

- Кишиларда санъат асарлари, бадиий ижод намуналарини нафақат фаол ўзлажтириш балки, эстетик моҳиятини англаш ва баҳолаш қобилиятини такомиллаштириш;
- Жамият аъзоларининг ижодий имкониятларини намоён қилдириш ва улардан оқилона фойдала олишга қаратилган ишонч туйғусини ярата олишни,
- Табиат ҳамда жамият ижтимоий жараёнларга соф туйғу билан муносабатда бўлишга ва уларни равнвқ топтириш ёлида астойдил фаолият олиб бориш кўникмаларини ҳосил қилиш;
- Ўтмиш маънавий меъросимизга ҳурмат ҳиссини миллий ғурур, миллий ифтиҳор туйғуларини шакллантириш учун замин яратади;

- Ижоднинг барча турларини тараққий эттириб жаҳонга жз тутиш ва уларни миллат манфаатлари учун наф келтирадиган томонларини тарғиб қилишга ундаш.

Эстетик тарбия гўзалликни англаш қобилиятлари шаклланиши бўлган эстетик онг ривожланиши билан тўғри келмайди. Унинг вазифаси ва мақсади анча кенг. Эстетик тарбия мазмунини тушунишда фалсафий антропологик интерпретациция муҳитдаги объектлар ва бошқа субъектларга йўналтирилган инсоннинг субъективлиги “фаол кўриниш” сифатида

Учинчи масала эстетик тарбиянинг асосларининг шаклланиши (қайси ёшда) ва унинг кейинги ривожланиш жараёнининг кечиши кўриб чиқилади.

Эстетик тарбия – инсонларнинг маданий эҳтиёжлари, дунёқараши ва дидларининг шаклланиши ва ривожланиши. Эстетик тарбия - бу шахсда атроф муҳитга нисбатан маънавий ва маънавий амалий муносабатларининг асосий шакли.

Охирги масала тасвирий санъат машғулотларида болаларнинг эстетик тарбиялари қандай кечишини очиб берилади.

Болаларни тасвирий фаолияти машғулотларида мактабга тайёрлашда хам эстетик дид ва эстетик тарбиянинг ўрни ўзгачадир. Дарсларда болалар қандай ранглардан фойдаланишлари ва шу фойдаланаётган рангларининг қандай ва қай йўсинда инлатишлари бу аввалоси тарбиячи ўқитувчиларнинг ўргатиш усулларига боғлиқ ҳисобланади. Тарбиячи ўқитувчилар биринчи навбатда ўргатаётган ишларини тўлиқ ўзлари билишлари ва ўргатиш йўлларини ўзлари тузишлари мақсадга мувофиқ бўлади.

Мактабда тасвирий санъат дастури болаларда теварак атрофга нисбатан эстетик дидларининг уйғонишида асосий сабабчи ҳисодланади. Чунки бола қанчалик кичиклигидан табиат ўзгаришларига қизиқишлари ошиб борса, тасвирий санъатга ҳам қизиқиши мукаммаллашади ва тасаввур бойлиги ҳам ортиб боради, шаҳсий фикри ҳам ривожланади.

Қизиқишлар шуни кўрсатадики болалар боғчасида берилаёган таълим-тарбия, тасвирий санъат дарсларининг ўтилишида ҳам болаларда уйғонаётган эстетик диднинг ривожланишига ўз таъсирини кўрсатмай қолмайди. Бундан кўриниб турибдики, болаларда эстетик тарбиянинг шаклланиши бола боғчасидан бошланади ва болаларга ўргатилиб келинади.

Adabiyotlar:

1. Boltaboevich, B. B. (2020). Kelajakdagi tasviriy san'at o'qituvchisini qalam chizishida tasvirlash ko'nikmalarini shakllantirish. ACADEMICIA: Xalqaro ko'p tarmoqli tadqiqot jurnali, 10 (5), 1122-1127.
2. Baymetov, B. B., & Muratov, K. K. (2020). O'zini eskizlar kelajakdagi rassom-o'qituvchini kasbiy tayyorlashda vosita sifatida. Solid State Technology, 224-231.
3. Baymetov, B. B. (2016). Istoriya razvitiya izobrazitelnogo iskusstva Uzbekistana. Nuka, obrazovanie va kultura, (1 (4)).
4. Baymetov, B. B., & Sharipjonov, M. S. O. (2020). Qalam bilan rasm chizish amaliyotida talabalarning tasviriy vakolatlarini rivojlantirish. American Journal of Social Science and Education Innovations, 2 (08), 261-267.
5. Boltabayevich, B. B., & Shodievna, B. O. (2020). San'at maktablarida o'quvchilarning badiiy va ijodiy iste'dodlarini shakllantirishga individual yondashish. American Journal of Social Science and Education Innovations, 2 (08), 637-642.
6. Boltabayevich, B. B, & Pardaboy, K. (2020). Rasm darslarida talabalarning kompozitsion qobiliyatlarini shakllantirishning ilmiy-nazariy jihatlari. Ta'lim fanlari bo'yicha Evropa tadqiqotlari va mulohazalari jurnali, 8 (3).
7. Baymetov Botir Boltabaevich. Aktualnye voprosy podgotovki pedagogicheskix kadrov respublika Uzbekistan. Mejdunarodnyy nauchnyy jurnali «VESTNIK Nauki» 2020/10. Tom 1. 10 (31). Stranitsy 5-9.
8. Boltaboevich, B. B., & Ogiloy, K. (2008). Tarixiy portret janrining ustasi, tasviriy san'at sohasida maktab yaratgan ustoz, O'zbekiston xalq rassomi professor Malik Nabiev (1906-2008).

9. Sultonov X.E. Innovatsion texnologiya klasterlari illyustratsiyasida texnologiyadan foydalanish / Xalqaro Psixososial Reabilitatsiya jurnali, jild. 24, 2020 yil 04-son: ISSN: 1475-7192. R. 3871-3879;
10. Sultonov X.E., Sobirov S.T., Ismatov U.Sh. Illustratorning bolalardagi ertaklarni va kitoblardagi san'at asarlarini tushunishiga illyustratsiyasi va ta'siri / Xalqaro psixososial reabilitatsiya jurnali, jild. 24, 2020 yil 05-son ISSN: 1475-7193 // r.3526-3533;

Books:

1. Boltaboevich, B. B. (2020). Formation of the skills of portraying the future teacher of fine arts in pencil drawing. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 10 (5), 1122-1127.
2. Baymetov, B. B., & Muratov, K. K. (2020). Self Sketches as a Tool in the Professional Training of a Future Artist-Teacher. Solid State Technology, 224-231.
3. Baymetov, B. B. (2016). History of the development of fine arts in Uzbekistan. Science, education and culture, (1 (4)).
4. Baymetov, B. B., & Sharipjonov, M. S. O. (2020). Development Of Students ’Descriptive Competencies In Pencil Drawing Practice. The American Journal of Social Science and Education Innovations, 2 (08), 261-267.
5. Boltabayevich, B. B., & Shodievna, B. O. (2020). Individual Approach To The Formation Of Artistic And Creative Talents Of Students In Art Schools. The American Journal of Social Science and Education Innovations, 2 (08), 637-642.
6. Boltabayevich, B. B, & Pardaboy, K. (2020). Scientific and theoretical aspects of the formation of compositional abilities of students in painting classes. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol, 8 (3).
7. Baymetov Botir Boltabaevich. Current issues of preparation of pedagogical staff of the Republic of Uzbekistan. International scientific journal "VESTNIK NAUKI" 2020/10. Volume 1. 10 (31). Pages 5-9.
8. Boltaboevich, B. B., & Ogiloy, K. (2008). Master of historical portrait genre, a teacher who created a school in the field of fine arts people's artist of uzbekistan professor Malik Nabiev (1906-2008).
9. Sultanov Kh.E. Innovation technology clusters use of technology in illustration / International Journal of Psychosocial Rehabilitation, Vol. 24, Issue 04, 2020: ISSN: 1475-7192. R. 3871-3879;
10. Sultanov Kh.E., Sobirov S.T., Ismatov U.Sh. Illustration and the Influence of Illustrator on Children Understanding of Fairy Tales and Works of Art in Books / International Journal of Psychosocial Rehabilitation, Vol. 24, Issue 05, 2020 ISSN: 1475-7193 // r.3526-3533;